

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL PRAŠYMO NR. 1A-75/2020 GRAŽINIMO

2020 m. birželio 11 d. Nr. KT104-A-S97/2020

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Gedimino Mesonio, Vyto Miliaus, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės, Dainiaus Žalimo,

sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvaustė pareiškėjo [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-75/2020.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Pareiškėjas prašo ištirti, ar:

– Lietuvos Respublikos Konstitucijos 22 straipsniui, konstituciniam teisinės valstybės principui neprieštarauja Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo (2012 m. spalio 17 d. redakcija) 11 straipsnio 2 punktas, 13 straipsnio 1 dalies 1 punktas, 3 ir 5 dalys tiek, kiek jose nenustatyti konkretūs žvalgybos informacijos apie privatų asmens gyvenimą rinkimo pagrindai ir sąlygos; šio įstatymo 13 straipsnio 6 dalis tiek, kiek joje nenustatytas maksimalus žvalgybos informacijos rinkimo terminas, konkretūs pagrindai, kuriais remiantis tokios informacijos rinkimo priemonės taikymas teismo gali būti pratęsimas, tokių pratęsimų skaičius; šio įstatymo 12 ir 16 straipsniai tiek, kiek juose nenustatyta surinktos žvalgybos informacijos saugojimo tvarka, terminai, tokios informacijos sunaikinimas, taip pat nenustatyta, kad žvalgybos informacijos tvarkymo metu saugotini ne tik su žvalgybos institucijomis bendradarbiaujančių asmenų, bet ir asmenų, dėl kurių veiksmų taikomos žvalgybos informacijos priemonės, teisės ir teisėti interesai;

– Konstitucijos 30 straipsnio 1 daliai, konstituciniam teisinės valstybės principui neprieštarauja Žvalgybos įstatymo (2012 m. spalio 17 d. redakcija) 13 straipsnio 8 dalis, 21 straipsnio 2 dalies 2 punktas ir 23 straipsnis tiek, kiek juose nenustatyta asmens teisė kreiptis į teismą dėl žmogaus teisę į privataus gyvenimo neliečiamumą ribojančių žvalgybos informacijos

rinkimo priemonių taikymo ir (ar) tokių priemonių taikymo pratęsimo teisėtumo, dėl apygardos teismo nutarčių, priimtų pagal Žvalgybos įstatymo 13 straipsnio 5, 6 dalis, teisėtumo ir pagrįstumo patikrinimo bent viename aukštesnės instancijos teisme.

2. Konstitucinis Teismas 2019 m. gruodžio 11 d. priėmė sprendimą Nr. KT65-A-S51/2019, kuriuo gražino pareiškėjui prašymą ištirti Žvalgybos įstatymo (2012 m. spalio 17 d. redakcija) 11 straipsnio 2 punkto, 13, 16, 17, 18, 23 straipsnių tiek, kiek nurodyta pareiškėjo, atitiktį Konstitucijai. Šiame sprendime Konstitucinis Teismas *inter alia* konstatavo, kad pareiškėjas prieš kreipdamasis į Konstitucinį Teismą neišnaudojo visų įstatymuose nustatytų savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonių. Konstitucinio Teismo sprendime taip pat nurodyta, kad prašymo gražinimas neatima teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą bendra tvarka, kai bus pašalinti buvę trūkumai.

3. Pareiškėjo prašymas Konstituciniam Teismui pateiktas 2020 m. kovo 27 d.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

4. Pagal Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalį (2019 m. kovo 21 d. redakcija) kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones; šios teisės įgyvendinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymas.

5. Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalyje nustatyta, kad asmuo turi teisę paduoti Konstituciniam Teismui prašymą ištirti įstatymų ar kitų Seimo priimtų aktų, Respublikos Prezidento aktų, Vyriausybės aktų atitiktį Konstitucijai arba įstatymams, jeigu: 1) tų aktų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir 2) šis asmuo pasinaudojo visomis įstatymuose nustatytomis savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonėmis, įskaitant teisę kreiptis į teismą, ir, išnaudojus visas įstatymuose numatytas teismo sprendimo apskundimo galimybes, yra priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas, ir 3) nuo šios dalies 2 punkte nurodyto teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos nepraėjo daugiau kaip keturi mėnesiai.

6. Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs, kad pagal Konstituciją ir Konstitucinio Teismo įstatymą asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų tik tada, kai jis laikydamasis įstatyme nustatytos tvarkos pasinaudojo visomis įstatymuose nustatytomis savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonėmis, įskaitant teisę kreiptis į teismą, ir, jam išnaudojus visas įstatymuose nustatytas teismo sprendimo apskundimo galimybes, yra priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas (*inter alia* 2019 m. spalio 22 d. sprendimas Nr. KT37-A-S26/2019, 2020 m. kovo 10 d. sprendimas Nr. KT45-

A-S41/2020). Konstitucinis Teismas yra pažymėjęs ir tai, kad pagal Konstituciją ir Konstitucinio Teismo įstatymą asmuo laikomas pasinaudojusi visomis įstatymuose nustatytomis savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonėmis tik tada, kai ne tik išnaudotos visos įstatymuose numatytos teismo sprendimo apskundimo galimybės, bet ir yra priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas, kuriuo nebuvo apgintos šio asmens konstitucinės teisės ar laisvės (2019 m. gruodžio 11 d. sprendimas Nr. KT63-A-S49/2019, 2020 m. gegužės 13 d. sprendimas Nr. KT92-A-S87/2020, 2020 m. gegužės 20 d. sprendimas Nr. KT95-A-S90/2020).

7. Iš pareiškėjo prašymo matyti, kad jis savo konstitucinių teisių pažeidimą iš esmės sieja su Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento (toliau – VSD) pareigūnų 2005–2018 m. atliktais veiksmais renkant ir panaudojant informaciją apie pareiškėjo privatų gyvenimą. Pareiškėjas nurodo, kad jis 2018 m. liepos 9 d. Žvalgybos įstatymo nustatyta tvarka kreipėsi į Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių, prašydamas įvertinti šiuos VSD pareigūnų veiksmus renkant ir panaudojant informaciją apie pareiškėjo privatų gyvenimą. Išnagrinėjęs pareiškėjo skundą, Seimo kontrolierius 2019 m. gruodžio 20 d. priėmė pažymą-ataskaitą, kurią pareiškėjas gavo 2020 m. sausio 24 d. Pareiškėjas taip pat nurodo, kad dėl VSD pareigūnų veiksmų teisėtumo į bendrosios kompetencijos ar administracinę teismą nesikreipė, nes, pasak pareiškėjo, tokia jo teisė nėra nustatyta Žvalgybos įstatyme.

8. Taigi, kaip nurodo pareiškėjas, jis nesikreipė į bendrosios kompetencijos ir (ar) administracinę teismą, ginčydamas VSD pareigūnų veiksmus.

Šiame kontekste pažymėtina, kad teismai nagrinėja ginčus, susijusius su VSD pareigūnų veiksmų renkant ir panaudojant informaciją apie tam tikrus asmenis teisėtumu, *inter alia* su reikalavimais pripažinti neteisėtais VSD veiksmus renkant, tvarkant ir panaudojant informaciją apie tam tikrą asmenį, priteisti dėl tokių veiksmų patirtą žalą (žr. Specialiosios teisėjų kolegijos teisingumui 2018 m. lapkričio 23 d. nutartį Nr. T-92/2018; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. gruodžio 12 d. nutartį civilinėje byloje *UAB koncernas „MG Baltic“* prieš *Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentą*, bylos Nr. e3K-7-471-403/2018). Pažymėtina ir tai, jog Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, aiškindamas Žvalgybos įstatymo nuostatas, yra nurodęs, kad Žvalgybos įstatyme nustatytos priemonės (parlamentinė kontrolė ir kreipimasis į Seimo kontrolierių) nesudaro pagrindo riboti teisę į teisminę gynybą, tiesiogiai išplaukiančią iš Konstitucijos ir Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (2018 m. gruodžio 12 d. nutartis civilinėje byloje *UAB koncernas „MG Baltic“* prieš *Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentą*, bylos Nr. e3K-7-471-403/2018).

9. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad pareiškėjas prieš kreipdamasis į Konstitucinį Teismą neišnaudojo visų įstatymuose nustatytų savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonių.

10. Paminėtina, kad pareiškėjas jau buvo kreipęsis į Konstitucinį Teismą iš esmės dėl tų

pačių Žvalgybos įstatymo nuostatų, kurių pagrindu 2005–2018 metų laikotarpiu atliktais VSD pareigūnų veiksmais galėjo būti pažeistos pareiškėjo konstitucinės teisės ir laisvės, atitikties Konstitucijai. Spręsdamas šio kreipimosi priimtino klausimą, Konstitucinis Teismas 2019 m. gruodžio 11 d. sprendime Nr. KT65-A-S51/2019 pažymėjo, kad Vilniaus apygardos teisme yra nagrinėjama baudžiamoji byla Nr. [duomenys neskelbiami], kurioje pareiškėjo kaltę grindžiantys duomenys, *inter alia* tie, kurie laikomi įrodymais, pareiškėjo manymu, galėjo būti surinkti priėmus sprendimus, galimai pažeidusius jo konstitucines teises ar laisves. Pažymėtina, kad nėra duomenų, jog ši baudžiamoji byla būtų išnagrinėta ir joje būtų priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas.

11. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 70 straipsnio 1 dalies (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 punktą prašymas grąžinamas pareiškėjui, jeigu Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje nurodytas asmuo neišnaudojo visų įstatymuose nustatytų savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonių, įskaitant teisę kreiptis į teismą. Prašymo grąžinimas neatima teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą bendra tvarka, kai bus pašalinti buvę trūkumai (Konstitucinio Teismo įstatymo 70 straipsnio 2 dalis).

12. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad yra pagrindas grąžinti pareiškėjui jo prašymą.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 25 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 2 dalimi, 28 straipsniu, 70 straipsnio 1 dalies 2 punktu, 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Grąžinti pareiškėjui [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-75/2020.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Gintaras Goda

Vytautas Greičius

Danutė Jočienė

Gediminas Mesonis

Vytas Milius

Daiva Petrylaitė

Janina Stripeikienė

Dainius Žalimas